

A régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló .../2010. (... ..) NEFMI rendelet tervezete

I. Szakmai indokolás

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosításáról szóló 2010. évi LXIX. törvénynek (2010. augusztus 1-jén lép hatályba) a régészeti feltárásokkal kapcsolatos módosításai nyomán szükségessé vált a tevékenység részletszabályait tartalmazó: a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet (a továbbiakban: feltárási rendelet) felülvizsgálata, a módosítással való összhang megteremtése érdekében. Ugyanakkor mind szakmai, mind jogtechnikai szempontból indokolt a korábbi rendelet módosítása helyett egy új jogszabály megalkotása.

A régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló .../2010. (... ..) NEFMI rendelet tervezetének (a továbbiakban: rendelettervezet) kiemelt célja, hogy új alapokra helyezze a megelőző feltárásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátás rendszerét.

A rendelettervezet révén a fogalmak tisztázásával, az eljárás egyszerűbbé, átláthatóbbá és gyorsabbá tételével, a beruházók érdekeit messzemenően szem előtt tartó, számukra egyértelműen kedvezőbb szabályrendszer került megfogalmazásra, a régészeti örökség hatékony védelme mellett.

A rendelettervezet:

- megkülönböztetett fontossággal kezeli a Kormány által nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított, a vidékfejlesztési célokat szolgáló és a kiemelt közérdekűséget hordozó, továbbá a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által koordinált beruházásokhoz kapcsolódó feltárások gyors, szakszerű, költséghatékony megvalósítását;
- megfelelő biztosítékot ad a beruházásokhoz kötődő régészeti feladatok folyamatos ellátására;
- gyorsítja a hatósági eljárásokat;
- megteremti a helyben (megyei-városi szinten) igénybe vehető régészeti közfeladat ellátást;
- központi koordináció (Magyar Nemzeti Múzeum) útján biztosítja az országosan egységes szakmai gyakorlat, szerződéskötési feltételrendszer és árképzés érvényesülését;
- garantálja a feltárások során előkerült régészeti leletanyag hosszú távú jövőjének biztosítását (múzeumi megőrzés, feldolgozás, kulturális hasznosulás).

Az előterjesztés összhangban áll a Nemzeti Együttműködés Programjában is rögzített, a kulturális értékek védelmére, illetve a kulturális adottságainkból eredő előnyök kihasználására irányuló célokkal.

II. Rendelettervezet

.../2010. (... ...) NEFMI rendelet a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: törvény) 93. § (2) bekezdés *d*) és *f*) pontjában kapott felhatalmazás alapján az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41.§ *j*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § E rendelet alkalmazásában

a) beruházás: bármely földmunkával együtt járó, az építésügyi jogszabályok hatálya alá eső építési munka, intézkedési terv kivitelezésére, továbbá létesítmény megvalósítására, üzembe helyezésére irányuló engedélyköteles tevékenység;

b) beruházó: beruházási, fejlesztési, bontási, helyreállítási vagy felújítási terv engedélyezését kérelmező vagy végző természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság;

c) nagyberuházás: a Kormány által rendeletben nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított beruházás vagy a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése) közérdekűségéről és megvalósításáról szóló 2004. évi LXVII. törvény hatálya alá tartozó beruházás vagy a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. koordinátor szervei által kezelt egyéb beruházás;

d) régészeti leletek elsődleges feldolgozása: olyan mértékű feldolgozás, amely a leletek azonosítását, állapotának megőrzését, biztonságos tárolását, gyűjteményi nyilvántartásba történő vételének előkészítését és tudományos-szakmai hozzáférését biztosítja;

e) régészeti leletek befogadása: a régészeti feltárás során előkerült régészeti leletanyag szakszerű elhelyezése;

f) területátadás: a régészeti feltárást követően a munkaterület kivitelezési tevékenységre állapottrógzító jegyzőkönyvvel történő átadása a beruházónak;

g) területátvétel: a régészeti feltárást megelőzően a földmunkával járó változtatással érintett munkaterületnek régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapottrógzító jegyzőkönyvvel történő átvétele a beruházótól.

Általános rendelkezések

2. § (1) A régészeti feltárást csak szakirányú mesterfokozattal és szakképzettséggel rendelkező régész vagy a tárgyban doktori fokozatot szerzett személy vezetheti, aki a feltárást végző intézménnyel munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.

(2) A régészeti feltárás vezetőjének – indokolt esetben a mentő feltárás kivételével – a feltárási engedély iránti kérelemben megjelölt feladat ellátáshoz szükséges speciális szakirányú ismeretekkel és megfelelő feltárási gyakorlattal kell rendelkeznie. Megfelelő feltárási gyakorlatnak minősül az adott korszak kutatására irányuló feltárások vezetőjeként, vagy a feltárási engedélyben feltüntetett munkatársaként, a szakirányú mesterfokozat és szakképzettség megszerzését követően szerzett legalább 3 éves gyakorlat.

3. § (1) A feltárási engedély iránti kérelmet az 1. melléklet szerinti nyomtatvány kitöltésével kell a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalhoz (a továbbiakban: hatóság) benyújtani.

(2) A kérelemhez csatolni kell:

a) a feltárni tervezett ingatlanok azonosítására alkalmas és a terület helyszínét, pontos kiterjedését egyértelműen, valamint értelmezhető léptékben ábrázoló térképet,

b) a régészeti feltárásból adódó munkanemek felsorolását és a feltárást e munkanemek szerint bontott költségkalkulációját, amely tartalmazza a munkanemekhez kapcsolódó személyi és allokációs költségeket (különösen intézményi rezsit),

c) a leletanyag befogadására szolgáló intézménynek a 2. melléklet szerinti nyilatkozatát,

d) a feltárást érintett ingatlan tekintetében rendelkezni jogosult – az ingatlan régészeti célú igénybevételére vonatkozó – hozzájáruló nyilatkozatát és

e) a speciális, vagy különleges munkavégzési körülmények esetén, így különösen a kedvezőtlen időjárási körülmények (például téli munkavégzés, tartósan 5°C alatti hőmérséklet), barlangban vagy víz alatt végzendő kutatás esetén követendő speciális eljárásra vonatkozó leírást.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti munkanemek különösen

a) a kézi földmunka,

b) a gépi földmunka,

c) a régészeti utómunka (különösen elsődleges nyilvántartásba vétel, restaurálás, tudományos feldolgozás), valamint

d) a régészeti leletek befogadása (különösen gyűjteményi nyilvántartásba vétel, raktári elhelyezés, megőrzés, bemutatás).

4. § (1) Nem kell feltárási engedély – a fémkereső műszer használatának kivételével – a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-felderítéshez és a terepbejáráshoz.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt tevékenységet, annak megkezdése előtt legalább 8 munkanappal, a 3. melléklet szerinti nyomtatványon be kell jelenteni a hatósághoz.

(3) A bejelentés alapján végzett régészeti feltárással egybeként a régészeti feltárással vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

5. § (1) A feltárási engedély tartalmazza:

a) a feltárást vezetőjének nevét,

b) a terület azonosításra alkalmas megjelölését, a feltárást pontos helyét,

c) a leletanyagot befogadó muzeális intézmény nevét, székhelyének címét,

d) a feltárással kapcsolatos szakmai és jogszabályi követelményeket, feltételeket.

(2) Az engedély a határozat jogerőre emelkedésétől számított egy évre szól, és egy évvel meghosszabbítható.

(3) A hatóság a jogerős engedélyt megküldi a Magyar Nemzeti Múzeumnak is.

(4) Az engedélyben foglalt adatokban bekövetkezett változástól számított 10 munkanapon belül a hatóságtól kérni kell az engedély módosítását.

6. § A hatóság az engedély kiadását megtagadja, ha

a) a tervezett régészeti feltárást jogszabályban meghatározott feltételei nem biztosítottak, vagy

b) a feltárást vezetője a feltárással kapcsolatos előírásokat korábban súlyosan vagy ismételtelen megszegte.

7. § (1) A feltárást az engedély jogerőre emelkedése után kezheti meg az engedélyes.

(2) Az engedélyes a feltárást vezetője útján köteles

a) a feltárást megkezdését az e rendelet 4. melléklete szerinti bejelentőlapra a hatóság illetékes területi szervének bejelenteni, a régészeti munkavégzésre alkalmas munkaterületet átvenni, a feltárási munkálatokat a tudományos, műszaki és gazdaságossági követelményeknek

megfelelően a legnagyobb gondossággal és az engedélyben rögzített feltételek betartásával irányítani,

b) a feltárási naplót naprakészen vezetni, továbbá a jogszabályoknak és a korszerű szakmai követelményeknek megfelelő dokumentációt készíteni, a munkaterületet átadni,

c) a feltárt régészeti örökség őrzéséről, állagának ideiglenes megóvásáról és elsődleges feldolgozásáról, valamint a feltárás eredményének tudományos feldolgozásáról gondoskodni.

8. § (1) A régészeti feltárásokat a hatóság a helyszínen ellenőrizheti, az ellenőrzés tényét és tapasztalatait, valamint a szükséges intézkedéseket a feltárási naplóba be kell jegyezni.

(2) Amennyiben az ellenőrzés olyan szabálytalanságokat tár fel, amelyek veszélyeztetik a lelőhelyet vagy az előkerülő leleteket, illetve egyébként veszélyeztetik a feltárást, a hatóság határidő kitűzésével felfüggesztheti a feltárást.

(3) Amennyiben az engedélyes a hatóság felfüggesztő határozatában megjelölt feltételeket az ott előírt határidőre nem teljesíti, a hatóság megtiltja a tevékenység folytatását.

9. § (1) Minden feltárásról magyar nyelvű, a legkisebb bontási egységeken (jelenség, réteg) alapuló dokumentációt kell készíteni.

(2) A dokumentáció tartalmazza:

a) a feltárási naplót,

b) a bontási egységekre vonatkozó adatlapokat,

c) a munkálatok során készült valamennyi feljegyzést,

d) a feltárt régészeti jelenségeket és azok környezetét megörökítő fényképet, méretarányos helyszín-, alap- és metszetrajzot, koordinátás térképet, valamint mindezek listáit, továbbá

e) bármilyen technikával rögzített minden adatot és a leletanyag elsődleges feldolgozásáról szóló beszámolót.

(3) A feltárási naplót a munkálatokkal egy időben kell vezetni, és a helyszínen őrizni.

(4) A feltárási naplóban rögzíteni kell a területátvétel és a területátadás tényét.

(5) A feltárási naplót úgy kell vezetni, hogy annak alapján a feltárás célkitűzései, addigi menete és eredményei követhetők legyenek.

(6) A feltárási napló napi bejegyzése két részből áll. Az első rész az időpontot, a munkatársak nevét, a munkások létszámát, a feltárás menetét befolyásoló körülményeket (pl. időjárás), a második rész a szakmai megfigyeléseket, feljegyzéseket tartalmazza.

(7) A dokumentáció eredeti példányát abban az intézményben kell elhelyezni, amelyik a feltárási engedélyt kapta. További egy-egy – papír alapú – másolati példányát a feltárás befejezésétől számított egy éven belül meg kell küldeni a hatóság illetékes területi szervének, valamint a Magyar Nemzeti Múzeumnak. Amennyiben a feltáró intézmény nem azonos a leletanyagot befogadó muzeális intézménnyel, úgy egy további példányt a leletbefogadási eljárás keretében a feltárást végző intézmény átad a befogadó muzeális intézménynek.

10. § (1) Minden feltárásról jelentést kell készíteni, amely a rendelet 5. melléklete szerinti „Lelőhely-bejelentő adatlap”-ból, szöveges ismertetésből és helyszínrajzból áll.

(2) Az adatlapot minden lelőhelyről külön kell kitölteni.

(3) A szöveges ismertetés tartalmazza:

a) a feltárási engedély számát,

b) a lelőhely nyilvántartási azonosítóját,

c) a feltárás menetét,

d) a feltárt terület nagyságát,

e) a leletek elhelyezését,

f) a lelőhely feltárás utáni állapotáról szóló adatokat,

g) a munkálatok lefolyását,

h) az alkalmazott módszereket,

i) az előkerült leleteket és

j) a feldolgozástól várható tudományos eredményeket.

(4) A feltárás vezetője a jelentésben javaslatot tehet a feltárás folytatására, illetve a feltárt terület védetté nyilvánítására vagy a védettség feloldására.

(5) A jelentés egy példányát a feltárás befejezését követő 22 munkanapon belül meg kell küldeni a hatóság illetékes területi szervének, valamint a Magyar Nemzeti Múzeumnak.

11. § (1) Amennyiben a feltárás során eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyszínen megtartható emlékek (épített régészeti örökségi elemek) kerülnek elő, erről a feltárás vezetője az engedélyes útján 5 munkanapon belül írásban bejelentést tesz a hatóságnak.

(2) Az (1) bekezdés szerint bejelentett régészeti emlékek kezeléséről – ideértve az ideiglenes megóvásukra, esetleges eltávolításukra, helyszíni megőrzésükre, illetve a helyszíni bemutatásukra vonatkozó előírásokat a kérelemre történő örökségvédelmi többletköltség egyidejű megállapításával és a műemléki védelem alá helyezés egyidejű megindításával – 10 munkanapon belül a hatóság határozatban dönt.

12. § (1) A feltárás befejezése után a régészeti leletek őrzéséről, állagmegóvásáról – azok végleges muzeális intézményi elhelyezéséig – az engedélyes köteles gondoskodni. A feltárás eredményeként előkerült régészeti leleteket az engedélyben megjelölt muzeális intézményben kell véglegesen elhelyezni.

(2) Régészeti leletet, külön jogszabályok alapján, csak működési engedélyében meghatározott régészeti gyűjtőkörrel és gyűjtőterületi jogosultsággal rendelkező muzeális intézmény fogadhat be véglegesen saját gyűjteményébe.

(3) A tudományos terv szerinti komplex feltárás esetén a befogadó muzeális intézmény elsősorban a feltárást végző muzeális intézmény.

(4) Amennyiben a feltárást nem a (2) bekezdés szerinti muzeális intézmény végezte, a feltárások anyaga a teljes tudományos feldolgozásig, legfeljebb azonban a feltárás befejezésétől számított öt évig az engedélyes őrzésében maradhat. Ezt követően az engedélyes a restaurált és tudományosan feldolgozott leletanyagot – alapnyilvántartásba vételre előkészítve – köteles átadni a feltárási engedélyben leletanyagot befogadóként megjelölt muzeális intézménynek.

(5) A leletanyag befogadásáért a befogadó muzeális intézményt illeti meg a leletelhelyezés költségeinek ellenértéke, amelynek összege a feltárási költségvetés nettó keretösszegének 10 %-a.

(6) A leletanyag végleges elhelyezésére kijelölt muzeális intézmény a régészeti leletek állami tulajdonjogáról való lemondást a hatóság területileg illetékes szervének útján kérheti, amely a kérelmet javaslatával együtt – a hatóság vezetője útján – felterjeszti a kultúráért felelős miniszterhez (a továbbiakban: miniszter).

13. § Régészeti feltáráshoz és annak megközelítéséhez szükséges ingatlan ideiglenes használatát az ingatlan tulajdonosa és az engedélyes között elsősorban megállapodás útján kell biztosítani.

A megelőző feltáráshoz vonatkozó eltérő szabályok

14. § A Magyar Nemzeti Múzeum országos gyűjtőkörű és gyűjtőterületű régészeti múzeumként, a miniszter egyetértésével megállapítja, és minden év február 10-ig a honlapján nyilvánosságra hozza:

a) az előzetes régészeti diagnosztikára, a régészeti feltárás folytatására és dokumentációjának készítésére, az elsődleges leletfeldolgozásra, a leletanyag befogadására, feldolgozására vonatkozó szakmai irányelveket,

b) a régészeti feltárással, a leletek elhelyezésével és gondozásával kapcsolatos költségek kalkulációja készítésének szempontjait,

c) az olyan, sűrű beépítésű, intenzíven közművesített városi területeken (különösen a történeti városmagokon belül) folytatott régészeti kutatás, amely a városok intenzíven, több

rétegben, nagy mélységben, bonyolult rétegviszonyok között jelentkező településszerkezeti elemeire, az egymásra települt különböző régészeti korszakok emlékeire irányul, azaz a városi régészeti feltárás vonatkozásában irányadó speciális irányelveket az a) és b) pontokban meghatározottak szerinti bontásban,

d) a megelőző feltárás elvégzésére jogosult területileg illetékes megyei múzeum (a fővárosban a Budapesti Történeti Múzeum, a továbbiakban együtt: illetékes múzeum) és a beruházó közötti szerződésmintát és

e) az illetékes múzeum és a gyűjtőterületében érintett, megyei múzeumi szervezethez nem tartozó területi múzeum (a továbbiakban: területi múzeum) középtávú stratégiai megállapodásának megkötésére és annak tartalmára vonatkozó javaslatát.

15. § A megelőző feltárás elvégzésére jogosult illetékes múzeum és a beruházó közötti, a megelőző feltárás elvégzésére vonatkozó szerződést csatolni kell az engedély iránti kérelemhez.

16. § A hatóság megtagadja a szerződés jóváhagyását, amennyiben az nem biztosít megfelelő pénzügyi háttérrel a feltárás szakszerű elvégzéséhez, a leletek elsődleges konzerválásához és feldolgozásához, valamint a leletelhelyezés rendkívüli költségeihez.

17. § (1) Az illetékes múzeum a feltárási engedély iránti kérelem benyújtása előtt a területi múzeum feladatellátásba történő bevonása érdekében írásban megkeresi a területi múzeumot.

(2) A területi múzeum a megkereséstől számított 5 munkanapon belül írásban nyilatkozik, hogy részt kíván-e venni a feltárási munkában. Amennyiben nem nyilatkozik, úgy azt a részvétel megtagadásának kell tekinteni.

(3) Az engedély iránti kérelemhez csatolni kell az illetékes múzeum és a területi múzeum közötti együttműködési megállapodást is.

18. § (1) A feltárási munka a területátvételt követően kezdhető meg. Amennyiben a feltárás beépített ingatlanon vagy azzal közvetlenül szomszédos területen történik, akkor a jegyzőkönyvnek ki kell térnie a meglévő épületrészek megőrzésének szempontjaira is.

(2) A feltárás befejezése után az építési helyszín kivitelezési tevékenység végzésére való alkalmassá tétele, illetve az ingatlan rendeltetészerű és biztonságos, az élet- és balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használatához szükséges tereprendezési munkák elvégzése a beruházó feladata. Ha a munkálatok szünetelésére a feltárást végzőnek fel nem róható okból kerül sor, a feltárt részek ideiglenes állagmegővéséről, biztonságáról a feltárást végző intézmény a beruházó költségére köteles gondoskodni.

(3) A feltárási naplóhoz csatolni kell a munkaterületnek a területátvétel idején meglévő állapotát rögzítő jegyzőkönyvet, illetve a feltárás befejezése után a területátadásról szóló jegyzőkönyvet. A területátvétel és a területátadás tényét a feltárási naplóban is rögzíteni kell.

19. § A megelőző feltárásokra, valamint a törvény 23/A. §-a szerint folytatott feltárásokra egyebekben a régészeti feltárásokra vonatkozó általános rendelkezéseket kell alkalmazni.

Nagyberuházás esetén folytatott megelőző feltárásra vonatkozó eltérő szabályok

20. § (1) A beruházó a megelőző feltárásra vonatkozó engedély iránti kérelem benyújtását megelőzően, a nagyberuházás által érintett területen a terület régészeti érdekűségének egyértelmű tisztázása, a régészeti örökségi elemekre vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzése és pontosítása, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározása érdekében, a 4. § (1) bekezdésében meghatározott régészeti feltárási módok alkalmazásával előzetes dokumentációt készíttethet a régészeti feltárásra jogosulttal.

(2) Az előzetes dokumentáció elkészítése kiterjed a beruházás által érintett területre vonatkozó kulturális örökségvédelmi és helytörténeti szakirodalmi adatok, múzeumi, térképi, levéltári adatok, valamint fényképek részletes feldolgozására is.

21. § (1) A feltárási engedély iránti kérelemhez csatolni kell a beruházó arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a beruházás nagyberuházásnak minősül.

(2) A hatóság az engedély iránti kérelmet annak beérkezésétől számított 10 munkanapon belül bírálja el.

22. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeum országos gyűjtőkörű és gyűjtőterületű régészeti múzeumként, a nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző régészeti feltárások esetében szakmai koordinációs-, ellenőrzési-, és irányító tevékenységet lát el.

(2) Amennyiben valamely nagyberuházás kiterjedése több illetékes múzeummal való szerződéskötést tesz szükségessé, az eljárás gyorsítása érdekében a Magyar Nemzeti Múzeum irányítja a szerződés kötését előkészítő folyamatot.

(3) Egyéb esetekben szakmai koordinációs tevékenysége keretében a Magyar Nemzeti Múzeum:

- a) szakmai információkkal látja el a szerződő feleket,
- b) közreműködik a megelőző feltárások szakmai kapacitásának biztosításában,
- c) részt vesz a tudományos eredmények feldolgozásában, közzétételében és kiállításokon való bemutatásában,
- d) biztosítja a megelőző régészeti feltárásokhoz kapcsolódó központi kommunikációt.

(4) A beruházó, a feltáró intézmény vagy a hatóság felkérésére szakmailag ellenőrzi a nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző régészeti feltárásokat.

23. § A nagyberuházás esetén folytatott megelőző feltárásokra egyebekben a megelőző feltárásokra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A mentő feltárásokra vonatkozó rendelkezések

24. § A mentő feltárás esetén az általános szabályokat a 2. § (3) bekezdésében, a 3 – 8. §-okban, valamint a 13. és 14. §-okban foglaltak kivételével kell alkalmazni.

25. § (1) A mentő feltárások elvégzése az illetékes múzeum feladata, amelynek ellátására az illetékes múzeum éves költségvetésében kell keretet biztosítani. Az illetékes múzeum a mentő feltárások költségeihez a hatóságtól támogatást igényelhet.

(2) A törvény 24. § (5) bekezdésében megjelölt nyilatkozat tartalmazza a régészeti lelőhely, illetve lelet meghatározását, a lelet megtalálásának helyét, idejét és módját, szakmailag indokolt javaslatot a tevékenység folytatásának feltételeiről, illetőleg a munka felfüggesztéséről és annak várható időtartamáról.

(3) Az illetékes múzeum a nyilatkozatot megküldi a tevékenység jellege szerint illetékes első fokú hatóságnak, a jegyzőnek, a lelet bejelentőjének, a munkálatok felelős vezetőjének, a terület tulajdonosának (használójának, kezelőjének) és a hatóság illetékes területi szervének.

(4) Az illetékes múzeum a tevékenység felfüggesztésétől számított 30 nap letelte előtt legalább 5 nappal javaslatot tehet a hatóság illetékes területi szervének a terület ideiglenes védetté nyilvánítására.

(5) Az illetékes múzeum a mentő feltárás befejezése után 24 órán belül nyilatkozni köteles a tevékenység felfüggesztését kimondó hatóság felé a felfüggesztés feloldásáról vagy fenntartásáról.

Bejelentési kötelezettség és anyagi elismerés

26. § (1) A régészeti feltárás esetén kívül előkerült régészeti leletet, illetve lelőhelyet az illetékes múzeum a 4. melléklet szerinti „Lelőhely-bejelentő adatlap”-on, 8 munkanapon belül köteles a hatóság illetékes területi szervének bejelenteni.

(2) Régészeti emlék vagy lelet megtalálóját a lelőhely, illetve a lelet tudományos jelentőségével arányos pénzjutalom és elismerő oklevél illeti meg. Az elismerést a hatóság elnöke adja át.

(3) Nem fizethető ki jutalom a megtalálónak, ha a törvény 24. § (3) bekezdése szerinti kötelezettségének nem tett eleget. Ilyen esetben a jutalom a bejelentőt illeti.

(4) A nemesfém-ből készült, vagy drágakövet tartalmazó lelet után kifizetendő pénzjutalom mértékét a lelet nemesfém-, illetve drágakő-tartalma napi piaci értékének figyelembevételével kell megállapítani.

(5) A jutalom összegét a hatóság állapítja meg.

(6) A lelet elhelyezéséről a hatóság dönt.

Módosuló jogszabályok

27. § (1) A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal eljárásaira vonatkozó szabályokról szóló 10/2006. (V. 9.) NKÖM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) E rendelet hatálya a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a Tv. 44. § (1) bekezdésének *b*) pontjában, illetve (2) és (4) bekezdésében, 63. § (2)-(3) bekezdésében, 65. §-ában, 67-68. §-ában és 86. §-ában, illetve a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalról szóló 308/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 1. § (1) bekezdés *b*) pontjában és (2) bekezdésében meghatározott eljárásaira terjed ki.”

(2) A R. 2. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az Ásatási Bizottság 9 tagú szakmai tanácsadó testület, amelynek tagjait a régészeti feltárások végzésére jogosultsággal rendelkező intézmények javaslata alapján a kimagasló szakmai tapasztalattal rendelkező szakemberek közül 2 évre a Hivatal elnöke kéri fel. A testület a régészeti örökséggel kapcsolatos hatósági, illetve egyéb szakmai döntések előkészítésében segíti a Hivatal munkáját.”

(3) A R. 2. §-a a következő (4) és (5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A hatóság a régészeti feltárási engedély iránti kérelmek elbírálásának, illetőleg a beruházó és a feltárás végzésére jogosult közötti szerződés jóváhagyásának véleményezése érdekében összehívja az Ásatási Bizottságot. Az Ásatási Bizottság a véleményezés keretében megvizsgálja a régészeti feltárások indokoltságát, valamint meghatározza a munkák szakmai követelményeit, és közreműködik azok ellenőrzésében.

(5) A hatóság a feltárási engedélyt az Ásatási Bizottság javaslatát figyelembe véve adja ki.”

Záró rendelkezések

28. § (1) E rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba, rendelkezéseit a hatályba lépését követően benyújtott kérelmek esetében, valamint a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

(2) A rendelet 27. §-a a hatálybalépést követő napon hatályát veszti.

29. § E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójára anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet.

1. melléklet a/2010.(.....) NEFMI rendelethez

FELTÁRÁSI ENGEDÉLY IRÁNTI KÉRELEM

(Az adatok pontosságáért a kérelmező tartozik felelősséggel, a hibás adatokból származó esetleges jogkövetkezmények is őt terhelik. A kérelmeket egy példányban kell benyújtani.)

KÖH lelőhely-azonosító száma	
-------------------------------------	--

1. A feltárást végzők adatai

1.1. Az engedélyt kérő intézmény neve, székhelyének címe:	
1.2. A feltárást végző intézmény(ek) neve, székhelyének címe:	
1.3. A feltárást vezetőjének neve, beosztása, szakterülete:	
1.4. A feltárást vezetőjének végzettségét igazoló okirat megnevezése, száma és kiállítója:	

2. A feltárást helye (a feltárással érintett terület azonosítására egyértelműen alkalmas megjelölés értelemszerűen megadásával)

2.1. Azonosításra alkalmas megjelölés (pl.: közigazgatási, földrajzi egység; helység, Budapestén a kerület megnevezése is; külterületen földrajzi név, helyrajzi szám; belterületen településrész neve, utca, házszám, helyrajzi szám):		
2.2. Csatolt térkép azonosítási adatai: Térképlap száma: Térkép vetülete: Térkép méretaránya:		
2.3. EOY koordináták megadása (eltérő vetületi rendszerben annak megadásával): Vízszintes: Függőleges:		
2.4. A feltárással érintett ingatlan(ok) helyrajzi száma(i):		
2.5. A feltárándó terület (kutatói felület) nagysága (m ² -ben vagy ha-ban megadva), nyomvonal esetén hossza (km-ben megadva):		

3. A feltárást adatai

3.1. A tervezett régészeti feltárást (aláhúzendó): régészeti megfigyelés próbafeltárást megelőző feltárást tervátást a lelőhely állapotában visszafordíthatatlan változást okozó műszeres lelőhely- és leletfelderítés fémkereső műszerrel történő műszeres lelőhely- és leletfelderítés
--

3. 2. Megelőző feltárás esetén a beruházó megnevezése (neve, székhelyének címe, képviselője), illetve milyen beruházáshoz kapcsolódik a feltárás:

3.3. Tervábratás esetén a kutatási program rövid leírása, tudományos indoklása, a feltárás költségeinek tervezett forrása (szükség szerint mellékletként csatolható):

4. A feltárás tárgya (az eddig rendelkezésre álló adatok alapján)

4.1. A feltárandó régészeti jelenségek (szükség esetén pótlapon is folytatható, vagy mellékelhető) jellege:	kora:

5. Mellékletek (kérjük jelölje X-szel, ha a mellékletet csatolta)

5.1. a feltárni tervezett ingatlanok azonosítására alkalmas és a terület helyszínét, pontos kiterjedését egyértelműen, valamint értelmezhető léptékben ábrázoló térkép	
5.2. a régészeti feltárásból adódó munkanemek felsorolása és a feltárás e munkanemek szerint bontott költségkalkulációja, amely tartalmazza a munkanemekhez kapcsolódó személyi és allokációs költségeket (különösen intézményi rezsit)	
5.3. a leletanyag befogadására szolgáló intézménynek a 2. melléklet szerinti nyilatkozata	
5.4. a feltárás által érintett ingatlan tekintetében rendelkezni jogosult – az ingatlan régészeti célú igénybevételére vonatkozó – hozzájáruló nyilatkozata	
5.5. a speciális, vagy különleges munkavégzési körülmények esetén, így különösen a kedvezőtlen időjárási körülmények (például téli munkavégzés, tartósan 5°C alatti hőmérséklet), barlangban vagy víz alatt végzendő kutatás esetén követendő speciális eljárásra vonatkozó leírás.	
5.6. megelőző feltárás esetén a megelőző feltárás elvégzésére jogosult illetékes múzeum és a beruházó közötti, a megelőző feltárás elvégzésére vonatkozó szerződés egy eredeti példánya	
5.7. az illetékes múzeum és a területi múzeum közötti együttműködési megállapodás	
5.8. nagyberuházás esetén a beruházó arra vonatkozó nyilatkozata, hogy a beruházás nagyberuházásnak minősül.	

6. Nyilatkozatok

6.1. A feltárást végző intézmény vezetőjeként igazolom, hogy a feltárás vezetője intézményünkkel munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.

Kelt:.....

.....

aláírás

6.2. Illetékmentességről szóló nyilatkozat (a megfelelő rész aláhúzandó):

Az engedélyt kérő intézmény a megelőző naptári évben

- nem folytatott vállalkozási tevékenységet,
- folytatott, de vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adó fizetésére, illetve eredménye után költségvetési befizetésre nem volt kötelezett,

ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII tv. 5.§ (1) c) pontja, valamint (3) bekezdése értelmében teljes személyes díjmentességben részesül.

Kelt:.....

.....

aláírás

6.3. Illetékfizetési kötelezettség esetén az illetékbélyeg helye:

Kelt:.....

a feltárás vezetője

a feltárást végző intézmény vezetője

az engedélyt intézmény vezetője

kérő

Kitöltési útmutató

(Az űrlap egyes rovataihoz kapcsolódó kiegészítő tudnivalók, értelmezések)

1. A feltárást kérő adatai:

1.3. A feltárásnak csak egy vezetője lehet. Műszeres vizsgálatoknál (pl. geofizikai felmérésnél) is a vezető régész nevét kell ebben a rovatban feltüntetni. Ahol munkaközösségek végzik a feltárást, ott is meg kell jelölni egy személyt vezetőként, aki felelős a feltárási engedélyben foglaltak és a jogszabályok betartásáért.

2. A feltárás helye:

2.3. A koordináták kitöltése csak abban az esetben szükséges, ha a mellékelt helyszínrajzon ezek nem láthatók. A koordináták méterben olvasandók le.

3. A feltárás adatai:

3.2. Megelőző feltárás esetén kérjük a projektet megnevezni, illetve pontosan meghatározni, milyen beruházás teszi szükségessé a régészeti munkát (pl.: alápincézett családi ház építése, sávalapos műhely építése, szennyvízcsatorna építése, stb.).

4. A feltárás tárgya:

4.1. Minden lelőhelynek többféle jellege lehet (például telep, sír, szórvány stb.), ezeket kérjük külön sorban feltüntetni. Minden jelleghez kor(ok) tartoz(hat)nak, ezeket egyenként kell megjelölni. Pl.:

jellege:	kora:
Telep	DVK, római, középkor
Temető	középkor
Templom	Árpád-kor, középkor

A jelleg meghatározásánál a Magyar Régészeti Topográfia jelkulcsait ajánljuk használni. A kornál azt a legpontosabb meghatározást kell adni, ami a kitöltés pillanatában kétségtelenül megállapítható.

5. Mellékletek:

5.1. A tervezett feltárás helyszínrajzát minden kérelemhez mellékelni kell. Új feltárások kérelméhez országos koordinátákkal ellátott térképmásolatot kérünk csatolni, folyamatos feltárások esetén elegendő az előző év(ek)ben már feltárt, illetve a tervezett területet bemutató összesítő alaprajz is. Az egy lelőhelynél nagyobb területet érintő, a lelőhely állapotában visszafordíthatatlan változást okozó műszeres lelőhely- és leletfelderítés vagy a fémkereső műszerrel történő műszeres lelőhely- és leletfelderítés esetén összesítő térkép szükséges.

2. melléklet a ... /2010. () NEFMI rendelethez

A LELETANYAG BEFOGADÁSÁRA JOGOSULT MÚZEUM NYILATKOZATA

Az illetékes múzeum neve, székhelyének címe:		
1.a. KÖH lelőhely-azonosító száma:		
1.b. A feltárás helye:		
2. Az engedélyt kérő intézmény neve, székhelyének címe:		
3. A feltárás vezetőjének neve, beosztása, szakterülete:		
4. A leletanyag átvételének tervezett időpontja:		
5.		
5.1. Múzeumi szakmai leltárba vétel:		Elkészítés határideje:
5.2. Raktárban történő végleges elhelyezés:		Befejezés határideje:
5.3. Tudományos feldolgozás és közzététel:		Kézirat lezárás határideje: Közzététel határideje:
5.4. Ismeretterjesztő rendezvények és kiállítások:		Rendezvények időpontja:
5.5. Ismeretterjesztő kiadványok:		Közzététel határideje:

Alulírott, mint a leletanyag befogadására jogosult múzeum vezetője nyilatkozom, hogy a.....-val történt megállapodás szerint a jelen feltárási engedély iránti kérelemben részletezett munkák során előkerülő régészeti leletek elhelyezéséről gondoskodom, szakmai nyilvántartásba veszem és további gondozási feladatait ellátom.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap)...
.....(nap)

.....
a leletanyag befogadására jogosult múzeum vezetője
(alíírás)

* * *

Kitöltési útmutató

1-2-3. (a feltárási engedély iránti kérelemmel azonos módon töltendő ki):

5. A feltárási engedély iránti kérelemhez csatolt szerződés alapján töltendő ki.

ENGEDÉLYHEZ NEM KÖTÖTT FELTÁRÁSI TEVÉKENYSÉG BEJELENTÉSE

(A BEJELENTŐ ADATLAPOT olvashatóan, géppel vagy nyomtatott betűkkel kell kitölteni. Az adatok pontosságáért a kérelmező tartozik felelősséggel, a hibás adatokból származó esetleges jogkövetkezmények is őt terhelik. A BEJELENTŐ ADATLAPOT egy példányban, eredeti aláírásokkal kell benyújtani.)

KÖH lelőhely-azonosító száma	
-------------------------------------	--

1. A feltárást végző adatai

1.1. A bejelentő neve, székhelyének címe:	
---	--

2. A feltárás helye (a feltárással érintett terület vagy ingatlan(ok) azonosítására egyértelműen alkalmas megjelölés értelemszerű megadásával)

2.1. Azonosításra alkalmas megjelölés (pl.: közigazgatási, földrajzi egység; helység, Budapesten a kerület megnevezése is; külterületen földrajzi név, helyrajzi szám; belterületen településrész neve, utca, házszám, helyrajzi szám):		
2.2. Csatolt térkép azonosítási adatai: Térképlap száma: Térkép vetülete: Térkép méretaránya:		
2.3. EOVS koordináták megadása (eltérő vetületi rendszerben annak megadásával): Vízszintes: Függőleges:		
2.4. A feltárással érintett ingatlan(ok) azonosításra alkalmas megjelölése:		
2.5. A feltárandó terület (kutatási felület) nagysága (m ² -ben vagy ha-ban megadva), nyomvonal esetén hossza (km-ben megadva):		

3. A feltárás adatai

A tervezett régészeti feltárás (aláhúzendő, több is megjelölhető): terepbejárás nem fémkereső műszerrel történő műszeres lelőhely- és leletfelderítés egyéb, a lelőhely állapotában visszafordíthatatlan változást nem okozó műszeres lelet- és lelőhely-felderítés
--

4. A feltárás tárgya (az eddig rendelkezésre álló adatok alapján)

A feltárandó régészeti jelenségek (szükség esetén pótlapon folytatható, vagy mellékelhető) jellege:	kora:

Kelt:.....

a bejelentő aláírása

A kitöltéshez lásd a feltárási engedély iránti kérelem útmutatóját!

4. melléklet a .../2010. () NEFMI rendelethez

Iktatószám:

Ügyintéző:

Telefonszám:

e-mail:

Címzett: Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
.....Iroda

Bejelentés

Alulírott, bejelentem, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
.....számú határozata alapján, a feltárási munkákat
.....lelőhelyen folyó évhónap.....napján
megkezdem.

Kelt:.....(helység).....(év).....(hónap).....(nap)

.....
a feltárás vezetője

5. melléklet a .../2010. () NEFMI rendelethez

Lelőhely-bejelentő adatlap¹

1. A leelőhely megjelölése

1.1. Megye:

1.2. Város, település neve (Budapesten kerület is)²

utca, házszám

1.3. Nyilvántartási azonosító száma:³

2. A leelőhely neve(i)⁴:

3. A leelőhely pontos helye: (a melléklet térképen berajzolva)

3.1. A mellékelt térkép(vetület) fajtája:⁶

3.2. A térképlap száma:

3.3. Helyrajzi szám(ok)⁷

3.4. Földrajzi leírás:⁸

3.5. A helymeghatározás pontossága:

4. A leelőhelyen talált régészeti jelenségek adatai:⁹

Jellege:

Kora:

5. A leelőhely állapota:¹⁰

6. A leelőhely veszélyeztetettsége:¹¹

7. A leelőhely ismertsége:¹²

8. A leelőhelyen végzett tevékenység¹³

év

tevékenység

név

megjegyzés

9. A leleteket fogadó múzeum:

10. A bejelentő neve, munkahelye:¹⁴

11. Megjegyzés:

12. A bejelentés kelte:

Kitöltési útmutató

¹ Az adatlapot ki kell tölteni és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal címére be kell küldeni minden egyes új leelőhelyről, leletbejelentésről, helyszíni szemléről, terepbejárásról, geofizikai vagy más műszeres leelőhely-, vagy leletfelderítésről, ásatásról, stb. A beküldés határideje folyamatos, és nem mentesít a jogszabályban előírt egyéb dokumentációs kötelezettségek alól.

² *A település neve:* A közigazgatási elnevezés, a jelenleg érvényes helységnévtár szerint. Budapest esetén a kerületet is fel kell tüntetni, arab számmal.

³ A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal leelőhely-azonosító számát kell ide beírni. Csak új leelőhely esetén maradhat üresen.

⁴ *A leelőhely neve(i):* Első helyen kell feltüntetni a topográfiai leelőhelyszámot (ha van), pl. MRT. 8. k. 6/28. lh.; vagy a településrész, dűlő nevét, vagy a fontosnak tartott egyéb elnevezést, pl. a korábbi ásatásokon használt, vagy a szakirodalomból ismert régebbi megnevezést. Célszerű valamennyi ismert nevet megadni.

⁶ *A térkép vetülete:* Kérjük a térkép (vetület) fajtáját feltüntetni pl.: Gauss-Krüger, EOV, sztereografikus. Elsősorban az 1:10.000 léptékű térkép használata javasolt. Belterület esetén

szükséges lehet kisebb léptékű térkép használata is, ehhez azonban kérjük megadni az azonosításhoz szükséges egyéb adatokat. Csatolni kell a használt térkép fénymásolatát úgy, hogy a lelőhely és környezete jól látható legyen, és a koordinátaháló számértékeit le lehessen olvasni. Nem fogadható el koordinátaháló nélküli, pl. várostérkép fénymásolata.

⁷ *Helyrajzi számok:* Új lelőhely esetén valamennyi helyrajzi számot meg kell adni, melyekre a lelőhely kiterjed.

⁸ *Földrajzi környezet:* Új lelőhely esetén a földrajzi környezet részletes leírása szükséges: településtől való távolság, domborzati és vízrajzi viszonyok, művelési ág, stb.

⁹ *A lelőhelyen talált régészet jelenségek adatai:* Minden lelőhelynek többféle jellege lehet pl. telep, sír, szórvány, stb., ezeket kérjük külön sorban feltüntetni. Minden jelleghez kor(ok) tartozhat(nak), ezeket egyenként kell megjelölni pl. telep: DVK, római, középkor; temető: középkor; templom: Árpád-kor, középkor, stb. A jelleg meghatározásánál az MRT jelkulcsait ajánljuk használni. A kornál azt a legpontosabb kormeghatározást kell adni, ami a kitöltés pillanatában kétségtelenül megállapítható.

¹⁰ *A lelőhely állapota:* Kérjük megjelölni a lelőhely állapotát az alábbi lehetőségek közül választva: bolygatatlan, bolygatott, részben feltárt, teljesen feltárt, elfedett, részben elpusztult, elpusztult. Ha részletesebb magyarázat szükséges, azt a Megjegyzés rovatban lehet megadni. Az elfedett lelőhely alatt azt értjük, ha az ismert lelőhely valamilyen okból hozzáférhetlenné vált, pl. lebetonozták, szeméttelép létesült rajta, stb. Kérjük feltüntetni azt is, ha a lelőhely vagy annak egy része bemutatott, látogatható.

¹¹ *A lelőhely veszélyeztetettsége:* Kérjük megjelölni a lelőhely veszélyeztetettségét az alábbi lehetőségek közül választva: erózió (víz, szél, fagy, stb.), kincskeresés, bolygatás (talajművelés, kő- vagy földkitermelés, építkezés), betemetés (szeméttlerakó, építkezés, meddőhányó).

¹² *A lelőhely ismertsége:* A lelőhely-bejelentő adatlap kitöltése milyen forrás alapján történt az alábbi lehetőségek közül választva: irodalom, adattár. Kérjük a fontosabb adatokat is megadni (szerző, cím, jelzet).

¹³ *A lelőhelyen végzett tevékenység:* A lelőhely-bejelentés alapjául szolgáló konkrét tevékenység megnevezése (pl. ásatás), illetve régebbi lelőhely esetén a területen végzett bármilyen típusú korábbi régészeti tevékenység felsorolása.

¹⁴ A bejelentő neve, munkahelye: Az adatokért felelősséget vállaló régész neve, címe.